

Regionale netwerkbijeenkomst

‘ Vitaal gebruik van Kerkelijke Gebouwen in Overijssel’

Op 1 december 2011 in de voormalige Synagoge in Deventer

Geachte aanwezigen,

Ervaringen, visie en aanbevelingen van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer (VKB) in de PKN, afdeling Overijssel en Flevoland m.b.t. het vitaal kunnen blijven gebruiken van kerkgebouwen.

Ervaringen

Verleden.

De VKB, zeg maar de provinciale vereniging van de plaatselijk kerkrentmeesters, houdt zich niet alleen bezig met geldwerving, salarissen, automatisering maar ook met beheer van kerkgebouwen. In Overijssel en Flevoland hebben we veel kerkelijke gemeenten en kerkgebouwen waar veel tijd en zorg aan wordt besteed.

Dit beheer had nog niet zo lang geleden zowel te maken met nieuwbouw, onderhoud en restauratie van bestaande kerkgebouwen.

Heden.

Deze aandacht is veranderd in vooral onderhoud en restauratie, van nieuwbouw is nog maar sporadisch sprake. De oorzaak van de deze aandachtverschuiving heeft vooral te maken met een teruglopende kerkgang en de gezamenlijke betrokkenheid op het kerkelijk erf. Deze ontwikkeling, zeg maar secularisatie, heeft geleid tot teruglopende inkomsten uit de jaarlijkse actie Kerkbalans en de wekelijkse collecten.

Deze ontwikkeling heeft een landelijke trend en heeft geleid dat er situaties zijn ontstaan dat het beheer van kerkgebouwen financieel niet meer is op te brengen door plaatselijke kerkelijke gemeenten. Dit zien wij als VKB Overijssel en Flevoland met lede ogen aan maar gaan niet bij de pakken neerzitten.

Hoewel ten diepste de oorzaak van afname van het kerkbezoek ligt in de secularisatie, liggen de materiële gevolgen daarvan wel op de bordjes van de plaatselijke kerkrentmeesters.

Visie.

De vraag is nu hoe kan er o.b.v. de hiervoor genoemde ontwikkelingen een visie ontwikkeld worden, welke antwoord geeft op deze negatieve ontwikkeling. Wat zijn de mogelijkheden voor kerkrentmeesters als de kerkgang dermate terugloopt dat het financieel niet meer mogelijk is om kerkgebouwen goed te kunnen te beheren.

Mogelijke, enigszins kort door de bocht- oplossingen om de financiële last te verlichten zijn:

- verkopen van kerkgebouwen aan projectontwikkelaars, met als gevolg vaak nieuwbouw van woningen cq, appartementen ;
- multifunctioneel gebruik;
- andere bestemming.

U zult wel begrijpen dat deze mogelijkheden niet stroken met hetgeen we als VKB willen, namelijk kerkgebouwen behouden voor de eredienst. Want dat is onze oorspronkelijke opdracht. Zowel het verkopen als anders gebruiken van kerkgebouwen ligt in Overijssel nogal gevoelig, gezien de jarenlange emotionele binding die kerkgangers hebben met kerkgebouwen en de visies hierop van de verschillende modaliteiten in de PKN.

Maar alleen omschrijven van wat we als VKB graag zouden willen is onvoldoende om een visie uit te dragen. Als de realiteit is dat de kosten van het beheer van kerkgebouwen de financiële draagkracht van de plaatselijke kerkelijke gemeenten te boven gaan, dan dient hierop geanticipeerd te worden.

Wij als VKB verwachten dat o.b.v. eigen waarnemingen en diverse prognoses van diverse overheidsorganisaties, dat er een aantal ontwikkelingen in kerkelijk Nederland op ons zal afkomen, die invloed hebben op het vitaal gebruik van kerkgebouwen:

- een sterk afnemend kerkbezoek in de PKN;
- een toename van het aantal kleinere kerkgenootschappen/geloofsgroepen;
- een economie die waarschijnlijk nog wel 5 jaar in een dal zit, welke een negatieve invloed heeft op de koopkracht van burgers;
- overheidsbezuiniging ;
- projectontwikkelaars die nauwelijks nog investeren in nieuwe plannen, omdat deze voor hen niet rendabel genoeg is.

Aanbevelingen.

Veronderstel dat bovengenoemde verwachte ontwikkelingen uitkomen, wat kunnen we dan nu doen om de nadelige gevolgen hiervan voor de bestaande kerkgebouwen zoveel mogelijk te beperken:

- er moet eerst gepeild worden of er voldoende draagvlak is bij de plaatselijke kerkrentmeesters voor herbestemming van kerkgebouwen;
- daarnaast zou er meer overleg moeten plaatsvinden tussen partijen die betrokken zijn bij de voorbereiding en uitvoering van herbestemming van kerkgebouwen;
- gebruik zoveel mogelijk elkaars kennis en relaties richting overheid, politiek en private partijen.

Dank voor uw aandacht.

Drs. Egbert Kooiker
Voorzitter VKB in de PKN, afdeling Overijssel en Flevoland